

Тринадцяте грудня
Класна робота
Однорідні члени
речення

Мета:

допомогти засвоїти знання про однорідні члени речення, розпізнавати речення з однорідними членами, розставляти розділові знаки в реченнях з однорідними членами; сприяти розвитку логічного мислення, спостережливості, пам'яті.

Сьогодні
13.12.2
023

Організація класу

Холодно в полі, в саду, на
городі,
Зима мандрує по нашій
господі.
Тепло і затишно в класі у
нас,
Доброго дня, я вітаю всіх
вас.

Сьогодні
13.12.2
023

Психологічна налаштування на урок. Вправа «Спіймай настрій»

Посміхніться одне
Тож починаємо працювати у
гарному настрої. Будемо:
уважні, розумні,
організовані, кмітливі.
Щоб урок пройшов цікаво,
всі берімося до справи!

Сьогодні
13.12.2
023

Слово дня

завзя́ття

1. Які члени речення бувають однорідними?
2. Що вам про них відомо?
3. Чим поєднуються між собою однорідні члени речення?
4. Пригадайте рядки Державного Гімну України, де є однорідні члени.

Шукаємо відповіді на запитання:

1. *За якою ознакою члени речення називають однорідними?*
2. *З якою інтонацією промовляємо речення з однорідними членами?*
3. *Для чого потрібні однорідні члени речення?*

Відповідно до
запитань
сформулюйте
особисті цілі.

Сьогодні
13.12.2
023

Вправа 305. Розгляньте схему. Яку інформацію вона містить? Що в ній відоме, а що — нове? Підготуйте розповідь про однорідні члени речення

Однорідні члени речення

ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ

ГОЛОВНІ

ПІДМЕТ

Хто?
Що?

ПРИСУДОК

Що робить?
Що робив?
Що буде робити?

ДРУГОРЯДНІ

ДОДАТОК

Кого? Що?
Кому? Чому?
Ким? Чим?
На кому? На чому?

ОЗНАЧЕННЯ

Чий? Чия? Чие? Чий?
Який? Яка?
Яке? Які?

ОБСТАВИНА

Де? Куди?
Звідки?
Коли?
Чому? Як?

Прочитайте, які члени речення називаються однорідними

Однорідні
члени

Однорідними називають члени речення, які рівноправні між собою, стосуються того самого слова в реченні, виконують однакову синтаксичну роль і відповідають на те саме питання. **НАПРИКЛАД:**

що робить?   що робить?

В'ється стежка по долині і ховається в гаю (П. Сингаївський).

Засоби
зв'язку

Однорідні члени речення поєднуємо за допомогою сполучників (*і, й, та, але, а, чи, або*) та інтонації або ж за допомогою тільки інтонації.

ПОРІВНЯЙМО:

Однорідними називають члени речення, які рівноправні між собою, стосуються одного й того самого слова в реченні, виконують однакову синтаксичну роль і відповідають на одне й те саме питання.

що?   що?   що?

На клумбі ми посадили тюльпани, нарциси і півонію.

Однорідними бувають усі члени речення:

Підмети: Тато, мама і бабуся прийшли на мій виступ.

Присудки: Ми бігали, гралися і каталися на гойдалці.

Додатки: Петрик поклав зошит, підручник і ручку.

Означення: Жовті, червоні та рожеві тюльпани
виросли на клумбі.

Обставини: Мені подобається ліс навесні, влітку і
восени.

Вправа 1.

Підкресліть однорідні члени й слово, від якого вони залежать.

1. Раділи з нами і садок, і поле, і долина.
2. Річка синіє, зітхає, сміється.
3. Стоять тихо й спокійно безлисті дерева.
4. Голубі, зелені, фіолетові присмерки спадають степом.
5. Тягнуться до сонця і квіти, і трави, і віти кучеряві.
6. Нарешті ліс відпочив од вітру й дощу.

Однорідні члени поєднуються :

За допомогою інтонації

Сонце всміхається **перехожим, деревам, будинкам.**

За допомогою сполучника

На вулиці **сонячно, *але* вітряно.**

Інтонації та сполучника

Гори, долини *й* сади сумують за теплом.

Вправа 2.

Доповніть речення однорідними членами. Чим ми поєднуємо однорідні?

1. Пішов ....., ... дощ.
2. Вітерець ... і ..... кучеряві хмари.
3. ...., ... і ..... усміхається сонечко.
4. Сонячне проміння ..., але ..... .
5. Весна принесла всім ..., ... і ..... .

Кома не ставиться:

перед **ОДИНИЧНИМИ** сполучниками:

і, й, або, чи, та (= і).

О і О.   О й О.   О або О.   О чи О.

Таня й Маринка посадили квіти.

Запам'ятайте вислів!

«І, АБО, ЧИ, ТА, Й – коми ковтай!»

Між однорідними членами речення ставимо кому, якщо вони:

1. Поєднані лише інтонацією. **О, О, О.**

Старий, густий, прадавній ліс.

2. Поєднуються сполучниками **а, але, проте, однак, та(=але).** **О, але О.**

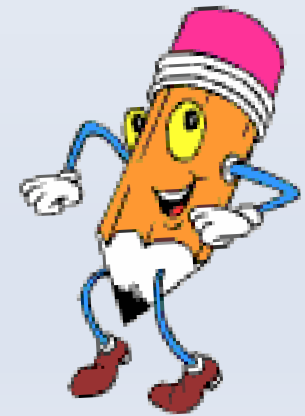
Петрик **прийшов, але спізнився** на поїзд.

3. Поєднуються повторюваними сполучниками **і, й, або, чи, та.** **і О, і О, і О.**

І тато, і мама, і бабуся прийшли на наше свято.

Запам'ятайте вислів!

«А, АЛЕ, ПРОТЕ, ОДНАК – їм без коми ну ніяк!»

Зверніть увагу!

Сполучник *та* може вживатися у значенні:

і

Іван **та** Олег = Іван **і** Олег.

Кома не ставиться!

але

Обіцяв, **та** забув = Обіцяв, **але** забув

Кома ставиться!

3. Запишіть словосполучення. Поставте, де треба, коми.

1. І сміливі і боязкі; батьки і діти;
2. чи сто чи двісті чи п'ятсот; очі губи та ніс;
3. добре або погано; не свої а чужі;
4. і поле і ліс; ні охоти ні бажання;
5. ми чи ви; сміливо але необдуманно;
6. щиро чесно й відверто; ріки гори й долини.

Відповідають на
одне питання

Відносяться до
одного слова в
реченні

Є одним
членом
речення

Однорідні члени речення

Поширені і
непоширені

Інтонація
перелічення чи
протиставлення

Є однією
частиною
мови

4. Складіть речення за поданими схемами.

1. О і О.

2. О, О, О.

3. О, проте О.

4. І О, і О.

5. О, О і О.

Домашнє завдання

- Письмово виконати вправу 1 та 2 уроку.
- Вивчити поданий теоретичний матеріал напам'ять.
- Роботу надіслати на перевірку в Х'юмен або на електронну адресу:
altinbaeva.l.m@gmail.com
- Хай щастить!